

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hónap . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
Egyes példány ára: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
 INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

A cenzura megszűnése

Nagyképűség volna azt állítani, hogy a cenzura jó volt s a cenzurával meg voltunk elégedve, — aminthogy nem is lehetünk megelégedve. A sajtó a nyilvánosság szócsöve, a közélet ellenőre s mint ilyennek éltető alapeleme a korlátok és béklyók nélküli szabadság. Ha ettől megfosztják, ha mozgásában, szabadságában korlátozzák, csak halvány és suta árnyéka lesz annak, aminek lennie kellene. S vajjon nem úgy volt-e ez eddig? A kormányok, ahelyett, hogy erős kézzel csirájában fojtották volna el a destruktív és defaitizmus fő-fő mételeytelepeit, élni hagyták azokat s az egyenlőség ezuttal igazságtalan elvei szerint ráültek az egész sajtóra. Arra is, amely éppen a bolsevizmusra következő nemzeti visszahatás, illetőleg felbuzdulás és megújulás visszhangjaként keletkezett. S így egyforma bűnősként ellenőrizték működésében azt is, amely a multak tanúsága szerint csak kénytelen-kelletlen alkalmazkodott az új irányzat követelményeihez és azt is, amelynek hivatása, létjogosultsága nem is engedhetett más utat és módot az érvényesülésre. **Ez a cenzura de facto nem lehetett jó. De hogy feltétlenül szükséges volt, azt éppen a helyzet igazolja.** Szükséges volt azok miatt a sajtó-organumok miatt, amelyek abszolút megbizhatatlanságukról olyan fényes bizonyítványt állítottak ki az őszirózsza forradalom meg a bolsevizmus idején. Sokszor volt azonban bántó és elkedvetlenítő béklyója annak a sajtónak, amely a keresztyén magyar haza felvirágozásának érdekében dolgozott. Amit mi fájó szívvel, de intő és elrettentő példa gyanánt okulásul szándékoztunk közölni, mint például a pártoskodás káros következményeit, azt a teljes egyöntetűség kedvéért törölte a cenzura, mert a másik oldalon a sorok között olvasható titkos kádaron akarták leadni ugyanazt. Abból a szempontból tehát, hogy a meg nem szolgált és ránk nézve szegényteljes egysubaalávéltől megszabadulunk, igaz, őszinte örömmel üdvözljük a cenzura megszüntetését, a szükségesség szempontjából azonban a másik oldalt illetően feltétlenül vannak aggályaink és kételyeink, melyek csak akkor fognak megszűnni, ha a mételeyezés útjára visszatért sajtóorganumok elhallgatására az illetékes tényezőknek megfelelő hatalom adatik.

Mi hasznát látjuk a korlátlan szabadságnak, mert szabadabban és intenzívebben dolgozhatunk a keresztyén Magyarország felépítésén, de hogy mennyi hasznát fogja látni ennek az általános szabadságnak a haza, — az a jövőnek nagyon kevés jóval kecsesgató, egyelőre mélyseges titka. Szeretnők, ha aggodalmaink ezuttal alaptalanoknak bizonyulnának.

Meskó államtitkár a konjunktura keresztyénekről

Szeged, okt. 18. (N. St. t. j.) Vasárnap volt Szegeden a Baross-szövetség alakuló közgyűlése, amelyen résztvettek: *Rubinek Gyula*, sokorópátkai *Szabó István* miniszterek, *Meskó Zoltán* államtitkár és számos képviselő. A Baross-szövetség célját *Rubinek Gyula* ismertette a gyűlésen.

Utána *Meskó Zoltán* államtitkár mondott nagyobb beszédet:

— Örülök annak, hogy Magyarországon nyíltan beszélhetünk a zsidókérdésről. Ez nem is annyira zsidó, mint inkább keresztyén kérdés. Aki most a keresztyén kurzus élére akar állni, annak a szemébe

kell nézni, nem gyorsforraló keresztyén-e, mert ezekre nincs szükség. Nyíltan kimondom a *Friedrich István* nevét. *Friedrich szabadkőműves volt és most ő akar első lenni a keresztyének között*; vagyis pápább a pápánál.

Az ébredő magyarokról szól ezután: Jó szándékuak és használni akarnak az országnak, azonban nézetem szerint sokkal több kárt okoznak, mint hasznot. Végül bejelenti, hogy nem csinál titkot abból, hogy mindig antiszemita volt, most is az és a jövőben is az lesz, mikor a konjunktura keresztyének már egészen más vizeken fognak evezni.

Megbuktak a szocialisták Ausztriában

Bécs, okt. 18. (N. St. t. j.) A tegnapi képviselőválasztásnál a szociáldemokraták súlyos vereséget szenvedtek. Az eddig ismeretes választások alapján a keresztyén szocialisták Bécsben 5, Alsóausztriában 4, Felsőausztriában 3 mandátumot nyertek. Ezzel szemben a szocialisták Bécsben 3, Alsóausztriában 3, Felsőausztriában 2 mandátumot kaptak. **A keresztyén szocialisták és a szociáldemokraták között az arány 73 : 60, míg tavaly 71 szociáldemokráta volt 63 keresztyén-szocialista állott szemben.**

A szociáldemokraták az 1919. évi választással szemben egyedül Bécsben 100 ezer szavazatot vesztek.

Bécsben a végleges eredmény: szociáldemokrata 28, keresztyén szociálista 16, nagynémet 3, polgári munkapárt 1. A bécsi lapok pártállásuk szerint ítélik meg az eredményt, de mindenütt kifejezésre jut, hogy a nép elégedetlen a szociáldemokraták eddigi uralmával. A keresztyén szocialisták közül megválasztották *dr. Weisskirchnert*, *Scheidt*, *dr. Mataját*, *Kunschakot*. A szociáldemokraták közül: *Bauer Ottót*, *Müller Rezsőt*. Megválasztották *gróf Czernint* is polgári programmal.

Bécs, okt. 18. (N. St. t. j.) A vasárnapi választások eddig ismeretes eredménye: **85 keresztyén szociálista, 58 szociáldemokrata, 16 nagynémet, 1 polgári és paraszt képviselő.** Cseh, zsidó, kommunista képviselő egy sem jutott be.

A görög király halálán van

Bécs, okt. 18. (Nemz. St. tel. jel.) Athénből érkezett hírek szerint *Sándor* görög király állapotában rosszabbodás állott be s most már semmi remény nincs a felgyógyulására. Politikai körökben ez nagy nyugtalanságot okozott, mert nincs trónörökös. Hír szerint *Konstantin* exkirály hívei is fokozott tevékenységet fejtenek ki, hogy trónrajutásának útját egyen-gezzék. A királyjelöltek között emlegetik *Arthur*, *connaugthi* herceget is.

Karinthiát kiüritik a szerbek

Páris, okt. 18. (Nemzeti St. tel. jel.) A nagykövetek értekezlete elhatározta, hogy felhívja Jugoszláviát, hogy a karinthisi népszavazás területét haladéktalanul ürítse ki. Erről a határozatról értesítették az osztrák követet is.

Lázadás Moszkvában

Páris, okt. 18. Szikratávirat. (Nemz. St. tel. jel.) A Havas ügynökséghez érkezett hírek szerint Moszkvában nagy lázadás tört ki a szovjet-kormány ellen. A felkelők hatalmukba kerítették a Kremlt.

Bécs üdvözlötte Karinthiához

Bécs, okt. 18. *Neumann* polgármester Karinthia kormányzójához a következő táviratot intézte:

— Bécs városának tanácsa nevében szerencsekívánataimat küldöm Karinthiának azon honfiai hűség megnyilatkozása alkalmából, amellyel a népszavazást Ausztria javára döntötte el. Egész Bécs városa újjong a legőszintébb örömben, hogy Karinthia szép országa jövőben is osztatlanul Ausztriához tartozik. Éljen a hű, éljen az ismét szabad Karinthia!

Klagenfurt, okt. 18. Bécs város polgármestere a következő táviratot intézte *Klagenfurt* polgármesteréhez:

— Hangosan dobognak a szívek Bécsben attól a nagy örömtől, hogy Karinthia hűséges fiainak és leányainak sikerült hazájukat Ausztria részére megmenteni. Köszönet azon derekának, akik Karinthiát a mi részünkre megtartották. Gratulálók az ország fővárosának ahhoz a szép győzelemhez!

Sinovjevet kiutasították

Berlin, okt. 18. (N. St. t. j.) *Sinovjev* orosz kiküldöttet és *Lisoczky* szakszervezeti titkárát a német kormány kiutasította.

A kormányzó letöri a demagógiát

Horthy Miklós székesfehérvári beszéde

Vasárnap ünnepelte Székesfehérvár városa a Nemzeti Hadsereg bevonulásának egy éves évfordulóját, s az ünnepségen résztvett **Horthy Miklós** kormányzó is, aki a következő beszédet mondotta:

— Egy évvel ezelőtt tulajdonképpen e helyen fejeződött be egy sötét, szegényteljes időszak és innen indult előre négy száz éves államunk megvalósulása, a szebb magyar jövőnek záloga, a magyar nemzeti hadsereg.

— Fejérvármegye hazafias közönsége szobrot emelt e történelmi helyen, oltárul a hazaszeretettnek, hadseregünkbe vetett bizalmának és reményiségének és örök tilalomfául a destrukciónak és a széthúzásnak.

— Ez az emlékszóbor készlet az emlékezésre és ha visszagondolok az elmúlt esztendőre sok szép és nagy alkotás jelzi egy új, szebb, dicső korszak virradatát. Van megbízható hadseregünk, az alkotmányos élet helyreállt, a külföld kezd bennünket megismerni, értékelni és megfigyelni, az építő és termelő munka pedig már éledezik az egész vonalon.

— És ha én mégis ma hazánk egén nem a napfényt, hanem a felleget látom, annak oka az, hogy nem minden alakult úgy, ahogyan egy évvel ezelőtt Szt. István városában elképzeltem és óhajtottam. Azt hittem, hogy a nemzet anynyi megpróbáltatás, szegény és megalázás után egészen egygyé forrott a haza megmentésében.

— Ez nem történt meg. Az emberek nem tudják levétközni a forradalmi mámort, mindenki vezetni akar, de senki sem akar vezetni, mindenki politizál s mindenki, de különösen egyes csoportok, egymaguk akarják az összes kérdéseket megoldani, még pedig [azonnal egy csapásra megoldani, sorrend nélkül meggondolatlanul, előkészítés nélkül vetik bele a közvéleménybe a legnagyobb problémákat, ami nem vezethet megoldásra, csak izgalmakra s az alig visszaszerzett belbéké megrendítésére, még akkor is, ha ezek a törekvések különben jóhiszeműek és hazafiasságból erednek.

— Egy jogállamban tömegek, felelőtlen elemek nem diktálhatnak, csak alkotmányos fórumok, melyeknek vezetését mindenki respektálni tartozik. Ezek a fórumok kell, hogy kibírjanak minden igazságos, pártatlan, főleg hívatott kritikát, de nem engedhetem meg, hogy a politizálást és hivatlan kritikát egyesek oly mértékben izzék, hogy az már a tömegek lázításába csapjon át. Elhatározott akaratom, hogy a magyar nép végeleges megnyugvása érdekében a demagógiát egyszer s mindenkorra elnémítsam.

— Ujabbban újra, mind sürűbben lehetett észlelni oly törekvéseket, amelyek a király személyének kérdését igyekeztek előtérbe tolni. Mindnyájan egyetértünk abban, hogy ez az ország meg nem tagadva ezer éves multját, mint királyság folytassa életét a nemzetek nagy közösségében és mindnyájan szeretnők Szent István koronáját a régi fényben tündököltve látni. Odáig azonban még nagy külpolitikai feladatok és a belső konszolidáció nehéz munkáinak befejezése állanak előttünk. Azok, akik a király személyének kérdését idő előtt bolygatják, a nemzet egységét bontják meg, az ország polgárainak lelkét forradalmosítják, megakasztják a belső konszolidációt és ezzel bontják a külpolitikai eszelekvőképességünket is.

— Jól tudom, hogy vannak olyanok is, akiket nem a mult hagyományaihoz való ragaszkodás vezet, hanem önző célokból, vagy egyenesen azzal a gonosz szándékkal tartják ébren az ilyen kérdéseket, hogy ezáltal megzavarják és megakasszák azt a gyógyulási folyamatot, amelyre a nemzetnek a háború és a forradalmak pusztításai után szüksége van. Sőt akadnak, akik kölcsönös bizalmatlanság ébresztése és széthúzás előidézése végett a rágalmak és gyanúsítások piszkos eszközével dolgoznak, nem kimélve rosszhiszeműleg az én személyemet sem, holott mindenkinek tudnia kellene, hogy Magyarországon a királyi hatalom gyakorlása szünetelésének ideje alatt én a nemzetgyűlés által a legfőbb hatalom helytartójául megválasztott kormányzó nem élhetek vissza e hatalommal, nem nyulhatok a királyi trón után.

— Én így fogom fel kötelességemet, értek meg mások is: — kötelességemet. Aki nem érti meg, azzal meg fogjuk értetni. Kísérletezésre idő nincs. Aki nem alkalmazkodik a jogrendhez, az bűnhődni fog. Az első év küzdelmei után a második évet az imperatív megnyugtató jegyében óhajtom megkezdeni, amelynek Isten segítségével idővel gazdag és hatalmas Magyarország lesz az eredménye, koronás királlyal az élén, akit a nemzet lelkesedve, tárt karokkal fogad.

A kormányzó Debrecenben

Mint értesültünk, a debreceni ezred zászlószentelési ünnepsége folyó hó 28-án lesz, mely alkalomból Debrecenbe érkezik **Horthy Miklós** kormányzó. Fogadtatása úgy katonai, mint polgári ünnepség keretében fog végbe menni.

Kerenszki Prágában

Prága, okt. 18. (Nemz. St. tel. jel.) **Kerenszki** volt orosz miniszterelnök Prágába érkezett. A Venkov munkatársának kijelentette, hogy a bolsevisták uralmának bukása küszöbön van s már most kötelessége minden bolsevista-ellenes demokratikus elemnek a jövőben feladataira előkészülni.

Az angol bányász sztrájk

London, okt. 18. (N. St. t. j.) A bányamunkások sztrájkja teljes mértékben folyik. Eddig 1 millió bányamunkás sztrájkol. Lloyd George kiáltványt intézett az angol néphez, amelyben felhívja az angolokat az ellenállásra a munkások erőszakos eljárásával szemben. A sztrájk kezd érezhetővé válni. Számos gyár megállott a szénhiány miatt. Vezető körökben optimisztikusan ítélik meg a helyzetet annál is inkább, mert a sztrájk az angol népnél népszerűtlen.

Wrangel újabb győzelme

Róma, okt. 18. (Nemz. St. tel. jel.) Konstantinápolyi jelentés szerint **Wrangel** tábornok a Dnyepernél ismét nagy győzelmet aratott. **Nikolajevics Miklós** herceg, a cári hadsereg egyik vezére belépett **Wrangel** tábornok vezérkarába.

Az ég alá tett munkás-család

Hétfőn délután 4 órakor a Szappanos-u. 16. sz. a. házból bírósági végzés felmutatásával, de rendőrségi hozzájárulás nélkül, kilakoltatták **Barna Mihály** kefégyári asztalosmunkást a feleségével és két apró gyermekével az utcára — mert a lakáshivatal, bár tudomására adták a kilakoltatást, nem tudott más lakást adni. A kilakoltatás általános felháborodást keltett, mert az egész utca tudta, hogy **Barna Mihály** 4 évig harcolt a fronton, míg a kilakoltató háztulajdonos fia, aki a kilakoltatási eljárást dirigálta, csak a kommunista rémuralom legutoljára vette a vállára a fegyvert. A kilakoltatott munkás-család butorait a szomszéd sorra akarták rakni, ami ellen azonban kézzel-lábbal tiltakoztak úgy a háztulajdonosok, mint a lakók: — Ne a mi ablakainkat verjék be! — így érveltek a rendőr előtt, aki végül is úgy intézkedett, hogy a kilakoltatott munkás család butorait a kilakoltató háztulajdonos lakása elé rakják.

Az újabb kilakoltatási „eset” megint nagy felháborodást keltett, mert a közönség jószíve nem tudja bevenni azt a lelketlenséget, hogy hideg őszidőben egész családot tegyenek ki butorostól az utcára, mielőtt a lakáshivatal új lakásról gondoskodhatott volna. Felhívjuk ez esetre a főispán figyelmét, mert az ilyen jogos elkeseredést keltő esetek semmiképp sem illenek a keresztyén kurzushoz. Elvégre is nagyon könnyű az ilyen esetek elkerülését, csak rendelkezni kell kiadni, hogy addig ne fogadjon haszát a kilakoltatást, míg a lakáshivatal el nem tudja helyezni a kilakoltatásra ítéltet. Elvégre is itt gyermekekről, a jövő nemzedékről van szó, akik elpusztulnak a szabad ég alatt!

HIREK

Elszomorító,

döbbenetesen lehangelő az a rombolás, amit az utóbbi évek a lelkekben véghez vittek. A névtelen levelek küldözését mindig aljas alattomos-ságnak tartottuk, különösen akkor, ha piszkolódást vagy fenyegetőzést tartalmaznak Mennyivel aljasabb aztán az a névtelen, aki felhatalmazás nélkül egész társaságnak, vagy csoportnak a megbízottjaként küldöz ilyen szennyiratot. „Egyetemi református ifjuság” aláírást használ az az elvetemült ripók, aki **Baltazdr** nyelvi megóvhatni a támadások elől, hogy a „Hajdúföld” elleni „legélesebb retorziót” helyezi kilátásba, és azt, hogy lehetetlenné teszi megjelenését, ha a támadások meg nem szűnnek. Egy pillanatig sem sértjük meg az egyetem derék ifjuságát azzal, hogy annak a levélíró gyáva pimasznak elhagyjuk, hogy ő az egyetemi ref. ifjuság reprezentánsa. Sőt tartozunk az egyetem egész ifjuságának azzal, hogy feltételezzük, miképp ez a himpeller nem is egyetemi hallgató.

Baltazdr urnak azonban mindenesetre gratulálunk a — barátjához.

— **Hubert főispán Budapest.** Debrecen város főispánja, **Hubert Ottó** hétfőn reggel a fővárosba utazott és részt vesz a belügyminisztériumban tartandó értekezleten. Ez alkalommal a törvényhatósági és községi választásokra vonatkozó törvényjavaslatok kerülnek tárgyalás alá.

— **Az egyetem megnyitó ünnepsége.** A Debreceni Tndomány Egyetem 1920—21-i tanév megnyitása a szokásos ünnepély keretében október 21-én csütörtökön lesz. Délelőtt 10 órakor ünnepélyes istentisztelet tartatik a ref. Nagytemplomban, melyen az egyetemi kántus énekel és **Csánky Benjamin** hittudományi kar tanára imádkozik. Majd a Collegium dísztermében **Dr. Tóth Lajos** az 1919-20 tanév prorektora beszámol az 1918—19. és 1919—20. tanévről, mely után **Dr. Pakoly József** bölcsészkar tanár, az idej rector magnificus székfoglaló beszédet mond végül **Dr. Tankó Béla** az idej bölcsészkarikának beszédet intéz az egyetemi ifjusághoz és ünnepélyesen megnyitja az 1920—21-i tanévet. Az ünnepélyen teljes számmal részt vesz a városi tanács, melynek ülése éppen ezért csütörtökről péntekre marad. Az egyetem évmegnyitó ünnepélyébe kapcsolódik a bölcsészeti kar két professzorának: **Dr. Pokoly Józsefnek** és **Tegezy Gyulának** negyedszázados tanári jubileuma is.

— **Népszámlálás Debrecenben.** A népszámlálásra szóló törvény értelmében az idén is megtartják a népszámlálást Csonkamagyarországon, ugyanakkor össze fogják írni a lakásokat is. Az állam a szükségesség nyomtatványokat ingyen bocsátja a községek rendelkezésére, ellenben a népszámláló-biztosok fizetéséről az illető község fog gondoskodni. A népszámlálás 10 napig tart és határidejét a kereskedelemügyi miniszter fogja megállapítani. A népszámlálás tartama alatt az iskolákban szünet lesz, mert a tanítók népszámlálási biztosok lesznek. A népszámlálást **Csobán Endre** városi fővelvő tárnok fogja vezetni és felhasználja a közéleti ügyosztály rendelkezésre álló személyzetét. A népszámlálás költségeit a közellátási hivatal pénztára fogja viselni. **Zöld József** tanácsnok javasolta, hogy a város állítsa fel a régóta tervezett statisztikai hivatalt, miután a város lakosságának száma a százezret meghaladja, és a hatalmas gazdasági fejlődésnek indult város nem nélkülözheti tovább e fontos, hivatali szert.

— **Déry Frigyes Debrecenben.** A városi muzeumnak tudvalevőleg több milliós értékű gyűjteményét adományozta **Déry Frigyes** bécsi lakos, aki hétfőn délután **Czakó Elemér** miniszteri tanácsos, a muzeális ügyek vezetője társaságában Debrecenbe érkezett. — A kiváló műbarátokat a városi tanács megbízásából **Csóka Samu** h. polgármester, **Dr. Csűrös Ferenc** köznevelődési tanácsnok, **Zoltai Lajos** tb. muzeum igazgató és **Nagy József** képtárőr fogadták a város vendégeiként. **Déry Frigyes** és **Czakó Elemér** miniszteri tanácsos kedden látogatást tesznek a muzeumban és tárgyalni fognak a Cséry-féle nagybecsi gyűjtemény elhelyezéséről.

Gróf Zichy Géza a zeneiskolában. Régen láttunk zenedénk falai közt olyan őszinte lelkesültséget, mint szombaton délelőtt, mikor gróf Zichy Géza világhírű művész megjelent zeneiskolánkban és a növendékek előtt is ragyogtatta nagystilű művészetét. A növendékek hálájuk jeléül virágokkal és kitörő tapsviharral fogadták az ősz mestert, kinak gyűjtésük eredményét a rokkantak javára, átnyújtották. A művész gróf meglehetősen mondott köszönetet az ifjuságnak s lelkesen buzdította őket a zene ápolására.

Menekültek figyelmébe! Mindazok, akik a nyulási barak lakásokra lakóknak jelentkeztek, szíveskedjenek szerdán délelőtt 10 órakor a menekültügyi hivatalban megjelenni, lakrészük kijelölése végett.

Propaganda előadások. Nagyszámú elit közönség hallgatta végig vasárnap a Székely Társaság propaganda előadásainak megnyitó matinéját. A választékos műsor valóban magas színvonalú művészi pontjait élénk tapsolással, újrázással és néhol könnyekkel hálálta meg a publikum. — A ma délután fél 6 órakor a vármegyeház dísztermében tartandó előadás műsorát már ismertettük. A legközelebbi előadás október 22-én délután fél 6 órakor lesz a következő műsorral: 1. Szaval Nagy Lajos ref. hittanhallgató. 2. „Az oláh uralom Erdélyben“ című előadást tart Antal József menekült törvénytörvényes elnök. 3. Melodráma. Előadják Kovács Mariska, Puskás Irma és Halmos Rezső. Az előadások előtt és után felváltva játszik Magyar Imre és Kiss Béla zenekara.

A semleges zónában hová lehet táviratolni és telefonálni? A m. kir. debreceni posta és táviratigazgatóság kiértesítését hivatalosan közli, hogy a román megszállott területekkel határos semleges zónában magántáviratok válthatók és a távolsági forgalomban magántáviratbeszélgetések is folytathatók, ha erre a fél a katonai cenzuratól előzetes engedélyt nyert, a következő falakkal: Álmosd, Artánd, Bagamér, Berekbőszörmény, Biharkeresztos, Biharugra, Bojt, Eszger, Esztár, Gáborján, Geszt, Győrtelek, Hencida, Jánk, Kismarja, Komádi, Konyár, Körösnagybárcsány, Körösszakál, Kötögyán, Méhkerék, Mezőpéterd, Mezősas, Mezőgyán, Monostorpályi, Nagyecsed, Nagykerék, Nagyléta, Nagyléta-Vértes, Nyiracsád, Nyirabrány, Nyirbéltek, Nyiresaholy, Nyirlugos, Pocsaj, Poresalma, Poresalma-Tyukod, Sarkad, Sarkadi cukorgyár, Sarkadkeresztúr, Szatmár-ökörítő, Szentpéterszeg, Vállaj, Vámospércs, Váncsod és Zsadány. Ellenben továbbra sem küldhetők magántáviratok és a távolsági forgalomban magán távbeszélgetések sem folytathatók: Barabás, Bereksurány, Döge, Fényeslitke, Gacsaj, Gergelyi, Gulács Gyüre, Komoró, Kopácsapáti, Kőlece, Mándok, Nagylónya, Nagyzekeres, Penyige, Tarpa, Tiszabecs, Tiszaszalka, Tiszaszentmárton, Tornospálya, Turistvándi, Tuzsér, Vásárosnamény, Vitka és Záhony községekkel.

Őszi vásár. A debreceni „Jótekonny Nőegylet“ a debreceni „Baross“ szövetséggel vállaltva jótekonny célra 1920. évi november hó 6. és 7-én egész napon át az Arany Bika szalida dísztermében nagyobb szabású őszi vásárt rendez, ahol Debrecen legelső nagykereskedői és nagyiparosai vesznek részt különféle árucikkeik kiállításával s eladásával. Ugyancsak a rendezendő őszi vásár keretében a Jótekonny Nőegylet „Vagyonmentő-vásárt“, buffet sátrak felállítását, konfetti dobálást, sorsolást, tombola, kabaret-előadásokat és fényesnek ígérkező uzsonna-délutánokat rendez, ahol Debrecen uriaszonyai, urleányai lépnek fel, illetve szolgálják ki cigányzenekar kísérete mellett. Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a lehető legnagyobb számban támogassák ezen jótekonny akciót.

Betiltott mozgóképszínházak. A hajduböszörményi államrendőrség az ottani két mozgóképszínházat, melyek semmiféle kulturális működést nem fejtettek ki, hanem filmszenzációkkal mételegtek, betiltotta.

Internált láncosok. A belügyminiszter Rubinstein Zsigmond, Kaufmann Samu, Auspitz József, Roth Simon és Ernő hajduböszörményi közveszélyes láncosokat internálta.

Három jómadár. A városi tanács elhatározta, hogy dr. Pető Pál (Pollák Lipót) rendőrkapitányt, dr. Varga Endre rendőrgyakornokot és Varga Lajos napidijást, akik ellen fegyelmi vizsgálat van folyamatban, a hivatalos lapban hívja fel jelentkezésre. A három jómadár külföldre szökött: Pető Csehszlovákiába, a két Varga pedig Oláhországba. Ha nem jelentkeznek, a fegyelmi vizsgálatot nélkülök fogják lefolytatni. Bizonyosan nem fognak jelentkezni.

A „Move“ mikopéresi önálló alosztályának megalakulása. Vasárnap Mikepéresen a község háza tanács termében szépszámu gazdaközönség jelenlétében ismertette a főosztály titkára Elek Károly, a keresztény magyarság tömörülésének fontosságát, a Move-nak az egyes községekben való megalakulásának szükségességét és az egyesület magasabb céljait. Beszéde során az egybegyűltek nagy tetszése mellett fejtegette a zsidókérdés gyakorlati megoldását. Az ismertetés után a közönség egyhangú lelkesedéssel csatlakozott a Move-hoz, megalakultnak nyilvánította ki a helybeli alosztályt és megválasztotta a vezetőséget. Elnök lett: Szabó Ferenc, alelnökök: Kenderesi János, Vigvári József, titkár: Tőkés Vince, jegyző: Mondák Dezső, pénztáros: Papp Gábor, csoportvezető: Ferenczy Ernő, propaganda ügyek vezetője: Papp József. Választmányi tagok: D. Kovács József, Réthy Sándor, N. Deczky József, id. Pap Sándor, Ormós Dániel, ifj. Kelemen Sándor, Kelemen László, Tolmácsi György, Vigvári Lajos, Lakatos Imre, Thurzó István, Deczky Lajos, Tene József.

Az elszállásolások bajai. A hadiszolgáltatásról szóló törvény alapján a lakosság tartozik elszállásolni a katonaság által kijelölt személyeket a szokásos térítési díj mellett, ami azonban nem felel meg a lakásforgalmi béreknek. Ez egyik oka annak, hogy egyesek mindenképpen ki akarnak bujni a kötelezettség alul, még pedig olyképp, hogy nem adnak számlaszákokat, ágyneműt stb. A városi tanács Szabó Elek tb. tanácsnokot bizta meg, hogy tárgyaljon a katonai parancsnoksággal, miként lehetne a beszállásolások kérdését kedvezően megoldani.

Lóverseny Debrecenben. A városi tanács elhatározta, hogy a Move debreceni lovasosztálya által november 7-én délután rendezendő lóversenye keretében a gazdák versenyének díjára 2000 koronát ad. A város díját a helyszínen fogja kiadni a tanács a győztes lo gazdájának.

Három ösztöndíj. A városi tanács a Ferenc József alapítványból Sipos Mária és Garay Etel egyetemi bölcsészethallgatóknak 600—600, Török Ilonának pedig 500 koronát utalványozott.

Bevált jövedelmi forrás. Az oláh megszállás alatt határozta el a városi tanács, hogy a szállítási igazolványok kiadásáért díjat szed. E díjból összesen 1,444.000 korona folyt be eddig.

Katonazenekar hangversenye. Szerdán este 8 óra kezdettel az Angol kávéházban ujjonnan összeállított klasszikus műsorral hangversenyez a katonazenekar. Ajándék a zenealapra fordítatik.

Fogatot tart a világitási vállalat. A világitási vállalat két lovat és fogatot vett, hogy a vállalat részére szükséges fuvarozásokat elláthassa. A városi tanács hozzájárult, hogy a vállalat fogatot tartson, de kikötötte, hogy azt csak a vállalat használhatja, magáncélokra azonban igénybe nem vehető.

Aki fenni és szőni akar megtanulni, jelentkezék Ispotály-telep 12. szám alatt, gondnoki lakás.

Move — közlemények: A nemzeti kereskedelmi és közgazdasági bank Budapestén alakulóban van. Alapítke 100 millió korona, mely 250.000 drb. egyenként 400 kor. névértékű részvényre oszlik. Részvényjegyzést a „Move“ irodája elfogad (Sas-u. 4 II. 2 sz. alatt). Bövebb felvilágosítás a „Move“ irodában szerezhető. A honvédelmi sajtóvállalat Rt. (Move katonai hetilap kiadóhivatala) könyvterjesztő osztályánál bármely, Budapestén megjelent könyv előnyös (részlet) fizetési feltételek mellett megkapható. Megrendeléseket a „Move“ iroda (Sas-u. 4 II. 2) elfogad. Részletesebb felvilágosítás is itt szerezhető be. A raktáron levő könyvek jegyzékét a Move lap esetenként közli. — A titkár.

Más vette fel a fizetését. Furfangos csalást követett el ismeretlen tettes az elmúlt elsején. A család Nagy Imre helyett jelentkezett, elvitte fizetési könyvecskéjét és nyugtáját, a pénztárnál pedig felvette 959 K 98 fillér fizetését. Az igazi Nagy Imre később jelentkezett csak és akkor tudta meg, hogy az ál-Nagy már felvette helyette a fizetését. A városi tanács az ismeretlen tettes ellen megtette a feljelentést.

Mikor Handler elvtárs parancsolt. Az öszi rőzsza forradalom debreceni kormánybiztosfőispánja, Handler Gyula elvtárs első teendője volt, hogy a főispáni hivatalt bebutoroztassa. Még pedig keleti kényelemmel és fényűzéssel. A belügyi tárca terhére történt a megrendelés, azonban a bebutorozás 66'867 korona 72 fillér költségeit Debrecen városával előlegeztette. A városi tanács most felír a belügyminiszterhez, hogy ezt az összeget térítse meg a városnak. A butorok javarészt az oláhok rabolták el.

Művészet

Gróf Zichy Géza hangversenye. Fényes, előkelő közönséggel telt meg zsufolóság a Vigszínház nézőtere szombaton este. A hadirokkantak javára rendezte a szezonban első hangversenyt az Arany János társaság. A félkora virtuóz, aki világszerte ismertté tette a nevét művészetével, lelki vigaszt nyújtott a nézőterem nagy számmal megjelent csonka hősöknek, megmutatván, hogy nem kell kétségbe esni, mert kitartó szorgalommal bámulatos eredményt lehet elérni. A nemes gróf évek óta ennek a nemes hivatásnak szenteli idejét és sok elnyomorodott magyart mentett meg az öngyilkosságtól — a munkás életnek.

Saját szerzeményeit adta elő a művész. előbb magyar rapszódiját, majd bájos szerelmi ábrándját (Songe d'amour) és végül Faust ábrándját. Szünni nem akaró eljenzés (és tapssal fejezte a közönség háláját a művészek és emberbarátok. Közben ifj. Liszt Nándor olivasta fel a gróf humoros visszaemlékezéseit a kommunizmus idején átélte viszontagságairól, majd Wessprémy Andor esodálatos művészetében gyönyörködtünk, aki dr. Jóna Kálmán mesteri zongorakisérete mellett hegedűn játszott klasszikusokat. Ujjfalussy Géza kellemes lány hangja esendült fel ezután, kit megértően kísért dr. Ujjfalussy Géza. Bakoss Sarolta, a Csokonai színház tagja gyűjtő hatással szavalta el Zivuska Andornak néhány szép irredenta versét. Végül dr. Haendel Vilmos, az Arany János társaság elnöke köszöntö meg a művész faradozásait, aki viszont a béna katonák nevében mondott köszönetet az illusztris közönségnek a megjelenésért. A fényes este a nemes célnak is szép eredményt hozott. A nyilvános elszámolást a legközelebbi napokban teszi közzé az Arany János társaság.

A SCHUMANN-ELŐADÁS, melyen közreműködik H ö c h t l Margit zongoraművész nő Budapestről, okt. 26-án a Zenede dísztermében lesz. A Fűredyelőadások állandó hallgatói szíveskedjenek fentartott jegyeiket átvenni M é l i u s z n á l.

Színház

* **Nincs fillérszámítás a színházban.** A szinígazgató arra kérte a városi tanácsot, hogy az aprópénzhiányra való tekintettel a belépőjegyek árát koronákra kerekíthesse ki, még pedig olyképp, hogy az 50 filléren aluli összegeket törölhesse, 50 filléren felül pedig koronát számíthasson. A városi tanács a kérelemhez hozzájárult. Tehát nemcsak az adóhivatal, hanem a színház is beszűntette a fillérszámítást.

* **Mészáros Alajos,** a Nemzeti színház tagja vasárnap váratlanul elhunyt. Szombaton még játszott a Nemzeti színházban. Feleségét, Berky Katót, aki most a debreceni Vigszínház tagja, táviratilag értesítették. Mészáros Alajos 1908 óta tagja a Nemzeti színháznak.

* **Próbaházasság.** Jó előadás keretében ujjította fel Kardoss társulata a Csokonai színházban Gerő pompás vigjátékát, a Próbaházasságot. Az ötletes darab pajzán modorban megírt zamatos magyar humoreszk, melyben egyik ötlet a másikat éri és épen elegendő arra, hogy az ember alaposan kikacagja magát. A szereplők közül megemlítjük Egyed Lenkét és Heltai Andort, kik meglepő, mesés groteszk alakítást mutattak: kár hogy Heltai be volt rekedve. Rácz Ada és Rohonczy Mihály pompásan összejátszottak. Bánhid József remek őrmester volt. Kétségkívül Szigeti Jenő eselédszerző kabinetalakítása volt a legjobb, melyet nem túlzottan, izléssel játszott meg. J. Lukács Julia és a Csolnakossy pár is igen jó volt. Szalma Sándortól külből alakítást is láttunk. Hanem a rendezés az nagyon kifogásolható volt. Szalma Sándor ruhái ellen is kifogás emelhető. Ugyanis egy mézárós legényt kellett alakítania és sarkantus lakkcsizmában, piros nadrágban volt öltözve. Mi még nem láttunk piros nadrágos, sarkantus lakkcsizmás mézárós legényt. Egyébként az egész előadás alatt jól mulatott a közönség.

A színházak és mozgószínházak közleményei.
A Csokonai színházban, ma kedden B) bérletben Heltay Andor makacs rekedtsége miatt a Cigánygrófnő helyett a Próbaházasság c. nagyszerű énekes vigjáték kerül színi, amelynek magyaros levegője rendkívül mulat

ságos kacagtató jelenetei, pompás magyar női a legnagyobb színházi élvezetet nyújtják. Heltay szerepét Erdélyi Kálmán játssza.

Heyermann gyönyörű színműve a **Lotte**, amely Budapesten olyan nagy sikert aratott, szerdán este C) bérletben kerül színre, a Csokonai színházban. A nagy hatású darab főszerepeit Utassy Ida, Bánhidó József, Bakoss Sarolta, Lukács Júlia, László Gyula, Egyed Lenke Heltay Andor és Ronay Viktor játsszák. Jegyek már előre válthatók.

Kovács Lilly és Dán Norbert játszik a Vígsház új műsorában, a „Siófok gyöngye” operettben a főszerepeket, melyekben művészi alakításaikkal páratlan sikert arattak. Gách János táncművésszel együtt, valamint a 4 bővízetű műsorában és 15 magánműsorban Szemerével, Kabókkal s általában a többi állandó tagokkal, Mátyás kezelve fellép Radó Ilus fütty- és előadóművész, akinek fellépése iránt nagy az érdeklődés.

Cesarina (a világ urnöje) harmadik feljátását mutatja be az Uránia. Jegyelővétel délután 10—12-ig, pénztárnyitás délután 4 órakor.

Pearl White főszereplésével az Aranypille amerikai kalandtörténet harmadik részét mutatja be az Apolló. Jegyelővétel. Előadások 6 és 8-kor.

Tarsan (a dsungel gyermeke) egy amerikai filmóriás Budapest közönsége elragadtatással nézi ezt a csodálatos filmet.

Valutaárfolyamok

Budapest, október 18. (Nemz. St. tel. jel.) A budapesti valutapiacra a következő árfolyamokat jegyezték. Napoleon 1150—46, font 1290, leva 550, dollár 391—87, francia frank 26—27-20, márka 547—38, lira 15—15-50, Bécs 98—95-50, rubel 366—53, szokol 477—74, lei 718—13, korona dinár 1150—11-25, frank dinár 1150, lengyel marka 178—170.

Dollárt!!

és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be

Gótsch Sándor bank-irodája
Debrecen **38.** Főposta mellett.

SPORT

DEAC DTE 0:0 Bajnoki mérkőzés, diószegi-utcai pálya, 3000 néző, Bíró Káldy Zsigmond.

Rég nem látott nagy közönség előtt találkozott vasárnap a két csapat, amely izgalmas mérkőzés után eldöntetlenül végződött. Az egyetemi csapat két-három góllal volt jobb ellenfelénél, különösen a második félidőben volt döntő fölényben, amikor szinte kapujához szegyezte a kéksárgákat s csupán Szabó Dotya bravros védésének és Káldy Zsigmond bírónak köszönhető a DTE, hogy megmenekült a vereségtől. Az egyetemi csapatban a védelem volt a jobb, a csapat sor csak a második félidőben kapott labrá. A DTE-ben Fehér végzett emberfeletti munkát.

Káldy, — aki többek között egy tiszta tizenegyest sem ítélt meg a DEAC javára bíráskodásával a közönség nagy részének elégedetlenségét váltotta ki.

DTEK - Kisvárdai SE 5:2 2:1. Erős küzdelem után a debreceniek megérdemelten győztek.

Nyiregyházi TVE - DNYSC 8:0, Bíró Machó Ferenc. Szövetségi díj. DVSC II. DTE II. 3:1 (1:0) A vasutasok megérdemelt győzelmeikkel a szövetségi díj biztos nyertesek lettek. Bíró Tamásy László volt.

DEASE II. DTEK II. 6:0 Fővárosi eredmények. Nemzetközi mérkőzés: FTC - Rapid 2:2, MTK - VAC 5:2 Bajnoki mérkőzések: KAC BTC 0:0, MACF - Vasas 1:0, Törekvés - MAC 2:0, DEAC - BAK 1:0, III. KIVE (33) FC 2:0.

Rose Nyelviskola
SZÉCHENYI-UTCA 42. SZ.

Nyilatkozat.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjában sziveskedjék az alábbi jegyzőkönyv tartalmát, ezen soraim kíséretében közzétenni, mert addig is, míg felettes hatóságomtól a rágalmozás miatt indítandó büntető eljárásról a felhatalmazást megkapnám, a közönséget tájékoztatni óhajtom arról, hogy a Fehér Ujságban rém vonatkozólag megjelent cikk rosszakaratú valótlanosság, mert különben a be-

rettyőújfalui járásbírószág személyzetének e cikkben állított tényekről közvetlen tudomással kellene, hogy bírjon.

Tisztelettel
FÉNYES ÁKOS
kir. ítélőtáblai bíró.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvetett a berettyőújfalui kir. járásbírószágnál 1920. évi október hó 8-án.

Jelenlevők: Alulírottak. Mely alkalommal s kir. járásbírószág helyettes vezetője a járásbírószág tagjai előtt ismertette a „Fehér Ujság” I. évi október hó 3-án megjelent 29. számában „A bihari határszélén” című közlemények Fényes Ákos kir. ítélőtáblai bírora vonatkozó és „Önkéntes hódolat”-nak címzett részét és felhívta őket kinyilatkoztatására annak, ha vajjon ezen cikkben foglaltakról mi tudomással bírnak?

A járásbírószág fent megjelölt tagjai egybehangzólag kijelentették, hogy ők közvellenül tudják, hogy Fényes Ákos kir. ítélőtáblai bíró, mint különben is olyan, ki az oláh hivatali esküt letenni megtagadta s e miatt bizonyos ideig hivatali fizetését sem kapta, a Berettyőújfaluba kinevezett oláh tisztikart sem hivatalosan, sem másként nem üdvözölte, a járásbírószág épületét pedig csak tettelegességgel való fenyegetéssel engedve látta el két 20—20 cm. nagyságú papírszalaggal és azt sem a saját költségén. Ennyiben tehát a cikkben tett állítások a valóban meg nem felelnek.

Felolvasás és helybenhagyás után helybenhagyólag aláíratott. K. m. f. t. Lukács Lajos s. k. kir. járásbíró, Nyisztor Albert s. k. kir. járásbíró, Busay Béla s. k. jegyző, Pamlényi Imre s. k. Papp Gyula s. k. Dóró Sándor s. k. Ambróz István s. k. Fiala Gyula s. k. Berthóty Károly s. k.

Cséplőgépek, lokomobilok

és mindenfajta mezőgazdasági gépek és eszközök javításával foglalkozik a

Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár
Részvénytársaság.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa a dolgozó munkások részére kiutalt tűzifa szétosztásával a Kerületi munkásbiztosító pénztárt bizta meg. Felhívjuk ennélfogva az összes ipari munkaadókat és vállalatokat, hogy foglalkozásban levő alkalmazottaikról kimutatást terjesszenek be a pénztárhoz. (Fűvészkeret-utca 12. sz.)

A kimutatásnak tartalmaznia kell az alkalmazott nevét, születési évét, alkalmaztatási minőségét, munkabérlés napját, fizetését, természetbeni járandóságát, családi állapotát, családtagjainak számát, lakását (utca házszám) és azt hogy ingatlana van-e. Hiányosan kiállított kimutatások figyelembe nem vétetnek.

A kimutatások adatainak helyességéért és valódiságáért a munkaadó erkölcsi és anyagi felelősséggel tartozik.

Debreczen, 1920 okt. 18.

Kresznerics Gy. Ferencz
miniszteri biztos.

Dr. Boér Pál
igazgató.

Hirdetését

d. u. 2 óráig adja be

HAJDUFÖLD

kiadóhivatalába

(Piac-u. 59.) ha azt

akarja, hogy másnap

ezen és ezen olvassák!

RUM és LIKÖR ESSENTIAK

Parfümök, arckrémek, szappanok, kölni vizek, fésű és keféjük a legolcsóbban szereshetők be a

Korzó Drogueriában Piac-utca 42.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Idősebb

szárazdajkát keresek. —
Szent-Anna u. 7.

Eladó

uj sárga magas 37 es női cipő, katlan, komót, képek, gyermekocsi Varga-utca 43. Kék velur kalap.

A Széchenyi-utcai

laktanyában összegyűlt — érett és friss istálló trágya eladó. — Értekezni lehet ugyanott a gazdasági hivatalban.

Debreczeni Gazdak

Bankja, Kossuth-u. 17. Kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után kamatot ad. Értékpapírokat vásárol és elad. Elfogad értékeket megőrzés céljából és bérbead (safe deposit) páncél rekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Felelnek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésre áll.

Zákány József

fuvarozási vállalat

PIAC-UTCA 43. SZÁM.

A „KERESZTÉNY FATERMELŐ SZÖVEGKEZET” TAGJAI

Tűzifára

rendelést eszközölhetnek állandóan úgy hasáb mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizetéseket elfogadok, új tagokat felveszek, a szállítást a hó 20-án kezdetét veszi.

Polyánszky Orest tüzifa és szén kereskedő

Piac-utca 58. és Szoboszlai-ut 1.

181. TELEFON 182.

Férfi és női szövet újdonságok érkeztek

Koros Sándor üzletébe.

Saját érdekében teszi, ha mielőtt vásárlásait eszközöl, megtekintí raktárat Piac-u. 69. alatt, hol a legfinomabb férfi és női angol szöveteket, ugyszintén mindenféle belésárukat és szabókellékeket legolcsóbb árban beszerezhet.

Koros Sándor
férfi-szabó üzletében Piac-u. 69.

Saját készítésű elegáns férfi öltönyök kaphatók.

FORGÁCS I.

művészi
Bádogos-u.

DEBRECENI
Kalapgyár

SZÉLL ÉS KÖSA.

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek

PIAC-U. 63. SZ.

Kováry és Altmann

szűcsök, Piac 42. Pannónia épület. Bármilyen szakmába vágó munkákat pontosan és jutányosan készítenek.

Bolygógyár és vésőintézet

PAULÓ I.
Batthyányi-u. 22.
Telefon: 1365.

Megjelent a

Napsugár

4-ik száma.

MINDENFÉLE

Nyomatványt

izlésesen és jutányos áron készít a MAGYAR NEMZETI KÖNYV-ES LAPKIADÓVÁLLALAT RÉSZVÉLTÁRSASÁG.